

Nr 3.

Av herr **Henrikson m. fl.**, om sänkning av åldersgränsen för politisk rösträtt.

Svensk lag stadgar, att medborgare för att få rösträtt vid val till andra kammaren och vid kommunala val måste ha uppnått en ålder av 23 år. Vid val av landstingsmän och elektorerna för utseende av förstakammarledamöter måste medborgare ha uppnått 27 års ålder.

Vid olika tillfällen har i riksdagen ställts yrkande om en sänkning av rösträttsåldern, och motionärerna ha därvid framhållit det orimliga och orättfärdiga i den nuvarande ordningen. Riksdagsmajoriteten har dock vid varje tillfälle beslutat att bibehålla denna. Så skedde senast i 1935 års riksdag, då vi i tvenne motioner yrkade på att rösträtt skulle medges varje medborgare, som uppnått 20 års ålder. Denna ålder skulle enligt det framställda yrkandet vara lika i såväl politiska som i alla kommunala val.

I utlåtande över dessa motioner framhöll konstitutionsutskottet:

»Rösträtt vid val till andra kammaren samt vid kommunala val inträder efter uppnådda 23 år. En förhöjd rösträttsålder på fyllda 27 år gäller däremot för val av landstingsmän och särskilda elektorerna för utseende av förstakammarledamöter. Dessa bestämmelser om rösträttsåldern vid allmänna val tillkommo genom 1918 års uppgörelse. Vid upprepade tillfällen hava sedermera förslag om sänkning av rösträttsåldern framförts men blivit avslagna. Nu föreliggande förslag innebär, att politisk och kommunal rösträtt skulle erhållas redan innan borgerlig myndighetsålder uppnåtts. Utskottet, som icke finner skäl härför anförda, hemställer därför,

1. att motionen II:145 icke måtte till någon riksdagen åtgärd föranleda;
2. att motionen II:146 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»

Utskottet presterade, som synes, en synnerligen sparsam motivering för avslag på motionerna. Endast en hänvisning till, att bestämmelserna äro av ett gammalt datum och att ett flertal försök att förändra dem har strandat på riksdagsmajoritetens ovilja. Utskottet hade inte ens ett fördömande ord att anföra över de *minst sagt egendomliga bestämmelserna* i fråga om åldern vid rösträtt i val av landstingsmän och elektorerna.

Vid behandling i kamrarna beslöts i enlighet med utskottets förslag att avslå motionerna, men några bärande skäl för avslag anfördes ej heller där. Endast en talare framförde i debatten en synpunkt, som enligt hans mening skulle utgöra ett skäl mot en sänkning av rösträttsåldern. Han hävdade, att de poli-

tiska problemen äro så svåröverskådliga, så krävande att överblicka, att det kunde behövas »denna högre grad av mognad, innan rösträttsåldern inträder».

Ungdomens bristande mognad skulle alltså utgöra hindret för att rösträtt beviljades vid tidigare år. *Detta är icke riktigt.* Åldern är ingalunda avgörande för mognad. Den mognad som här efterlystes besitter ungdomen i minst lika hög grad som de gamla. Om vi studera tidens ungdom så finna vi, att denna intresserar sig på ett helt annat sätt än tidigare generationers ungdom för de samhällseliga spörsmålen. Och detta fullt naturligt. Den har av utvecklingen i stor utsträckning tvingats till socialt tänkande. Den har växt upp i kris- och krigstid. Arbetslösheten har varit en ständigt tyngande mara, konkurrensen om arbetstillfällena, för försörjningsmöjligheter och framtid har varit hårdare än någonsin tidigare. *Framförallt detta* har gjort, att de unga gripit sig an samhällsproblemen. Till detta kommer sedan den ökade upplysningen. Den nya generationen har av allt att döma större förutsättningar att »mogna» — om man därmed menar att skaffa sig insikter i samhällseliga ting — än de gamla.

En förbättrad skolunderbyggnad har kommit de unga till del. Den som i år uppnår den borgerliga myndighetsåldern — 21 år — har fått bättre skolunderbyggnad än t. o. m. den som uppnådde samma ålder för 10 år sedan. Detta om man tar ett genomsnitt. Skolschemat ger större plats för realiteter än tidigare och läsåren äro flera. Redan under sjätte läsåret i folkskolan få barnen börja med medborgarkunskap under »Nya tidens historia». I sjunde klassen fortsätter denna undervisning mera ingående.

Redan denna förbättrade allmänna skolunderbyggnad är ett skäl för att ge ungdomen ökade rättigheter och ansvar. Utvecklingen fortskrider icke på något område utan att ställa krav på andra.

Ungdomen söker också efter skolan vidga sitt vetande, och det har härför, främst genom folkrörelsernas intresse, men också delvis tack vare samhällets initiativ, skapats betydande möjligheter. Undersöka vi den frivilliga folkbildningsrörelsens omfattning, finna vi, att enbart inom de 7 förbund, som ha statsunderstöd för studiecirkeilverksamhet, hade man 1934 10,638 studiecirklar med tillsammans 127,163 medlemmar. Samma förbund förmedlade det året 2,346,602 boklån. 54 folkhögskolor hade under verksamhetsåret 1934—35 5,907 elever. I betydande utsträckning omfattar det frivilliga bildningsarbetet rent samhällseliga frågor.

Ett annat uttryck för det ökade bildningsintresset erbjuder folkbiblioteksverksamhetens utveckling. Från de egentliga folkbiblioteken förmedlas årligen över 8 miljoner boklån till omkring 800,000 personer. Lånesiffran har 6-dubblats på 15 år.

De politiska ungdomsförbundens starka växt utgör ett klart bevis på ungdomens intresse för samhällsproblemen. I 4 politiska ungdomsförbund — Socialdemokratiska Ungdomsförbundet, Socialistiska Ungdomsförbundet, Svenska Landsbygdens Ungdomsförbund och Folkpartiets Ungdomsförbund — finnas omkring 3,500 avdelningar med tillsammans över 180,000 medlemmar.

Intresset torde med detta vara omvittnat. I detta ligger en borgen för insikt och mognad.

Vi anse, att alla skäl tala för en sänkning av rösträttsåldern. Inga skäl tala däremot. De unga ha samma skyldigheter i samhället som de äldre. Då bör den också ges samma rättigheter.

Från olika håll uttalades vid 1935 års riksdag sympati för kravet på en reformering av rösträttsåldern, men som främsta skäl för en negativ ståndpunkt föregavs, att motionerna yrkade på att rösträtt skulle medges före den borgerliga myndighetsålderns inträde. Med vårt yrkande avsågs dock, att man skulle komma *så nära denna myndighetsålder som möjligt*. Vi skola emellertid i år, för att ge alla dem som förklara sig vara anhängare av en sänkning av rösträttsåldern möjlighet att medverka till ett beslut i den riktningen, inskränka oss till att föreslå en sänkning av rösträttsåldern till 21 år. Det är i varje fall ett steg i rätt riktning mot en större rättvisa.

Som exempel på att man även på andra håll är på det klara med denna frågas aktualitet kan hänvisas till, att regeringen i Norge för stortinget i år framlagt förslag om en sänkning av rösträttsåldern till 21 år.

Med stöd av vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling, måtte besluta,
att paragraferna 6 och 16 i riksdagsordningen erhålla nedanstående ändrade lydelse:

§ 6.

9) Valrätt vid elektorsval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjugottårig ålder.

Stockholm den 13 januari 1936.

Torsten Henrikson.

Albin Ström.

Viktor Herou.

Karl Kilbom.

Nils Flyg.

Verner Karlsson.

Aug. Spångberg.

Arvid Olsson.